

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
GRAD GRADAČAC

H.K.Gradaševića 54, 76 250 Gradačac, telefon 035/369-772, fax. 035/369-772, e.mail: cz.gradacac@bih.net.ba, www.gradacac.ba

IZVJEŠTAJ
o ostvarenim rezultatima deminiranja, prikupljanja i uništavanja
neeksplozivnih ubojitih sredstava na području grada Gradačac
u 2019. godini

Gradačac, januar 2020. godine.

I – UVOD

Bosna i Hercegovina se i nakon 24 godine po završetku ratnih dejstava, još suočava sa problemom visoke zagadjenosti minama i eksplozivnim sredstvima zaostalim iz rata. Slična situacija je i sa našom općinom. Uprkos uložnim naporima i izuzetno intenzivnom deminiranju na našoj općini upravo ova sredstva predstavljaju jednu od glavnih opasnosti po sigurnost građana i prepreku za održivi život na pojedinim područjima općine.

Protivminsko djelovanje u Bosni i Hercegovini podrazumijeva aktivnosti kao što su:

- Humanitarno deminiranje
- Pomoć žrtvama mina
- Upozoravanje na mine
- Uništavanje mina i NUS-a

Humanitarno deminiranje, kao jedna od komponenti protivminskih akcija, podrazumijeva radnje kojima se uklanja opasnost od mina i NUS-a u BiH. Ovom aktivnošću je obuhvaćeno sistematsko i generalno izviđanje te izrada projektne dokumentacije koju sprovodi BHMACH, dok operacije tehničkog izviđanja, čišćenja površina i objekata kao i operacije podvodnog čišćenja i uklanjanja eksplozivnih sredstava zaostalih ratom, obavljaju akreditovane deminerske organizacije

U Bosni i Hercegovini trenutno djeluje 26 organizacija akreditovanih za protivminsko djelovanje i to:

- Vladine organizacije (Oružane snage BiH, Civilna zaštita Federacije, RS i Brčko-Distrikta);
- Nevladine organizacije;
- Komercijalne organizacije (lokalne i strane) i
- Monitoring agencije.

Trenutno u BiH ima oko 1200 akreditovanih lica koja posjeduju akreditaciju za obavljanje poslova protivminskog djelovanja.

Rezultati deminiranja na nivou BiH u periodu 1996 - 2019

Veličina sumnjive površine u Bosni i Hercegovini, zaključno sa 2019. godinom, iznosi 1.018 km² ili 2,1 % u odnosu na ukupnu površinu BiH, što je značajno manje u odnosu na 4.200 km², koliko je iznosila 1996. godine. Ova činjenica svjedoči o tome da je opšta opasnost značajno reducirana, ali i dalje predstoji još mnogo rada na daljoj redukciji i uklanjanju opasnosti od mina. Tokom 1996. godine, kada je osnovan UNMAC, registriran je i najveći broj žrtava, skoro 50 mjesečno. U takvoj situaciji, protivminsko djelovanje je opravdano naznačeno kao uvjet za povratak izbjeglica i raseljenih lica, rekonstrukciju i razvoj prirodnih i ekonomskih kapaciteta zemlje.

Donošenjem Zakona o deminiranju 2002. godine uspostavljena je centralna struktura BHMACH na državnom nivou pri Ministarstvu civilnih poslova. U istoj godini donesena je i prva Strategija protivminskog djelovanja 2002 – 2009. godine, što je značajno unaprijedilo funkcionalnost strukture, ali i osiguralo kvalitet, ekonomičnost i efikasnost cjelokupnog procesa. Veći napori ulažu se i u edukaciju o opasnosti od mina i pomaganju žrtvama mina.

Značajno raste učešće lokalnih vlasti u finansiranju deminiranja, uz istovremeno postepeno smanjivanje donatorskih sredstava.

Međunarodna zajednica inicira postepeni prelazak finansiranja na domaće vlasti i izvore. To je proces koji je u toku, mada finansiranje protivminskog djelovanja u velikoj mjeri zavisi i od podrške prijateljskih vlada zemalja donatora i NVO koje podržavaju i sprovode protivminsko djelovanje u BiH.

Bosna i Hercegovina je 03.12.1997.godine potpisala Konvenciju o zabrani proizvodnje, upotrebe, stvaranja zaliha i transfera PP mina. Pomenutom Konvencijom je, između ostalog, preuzeta i obaveza da se očiste sva minirana područja najkasnije do marta 2009. godine. Vodeći se navedenim, Vijeće ministara je na 134. sjednici, održanoj 28.11.2006. godine, donijelo zaključak da se pristupi procesu evaluacije postojeće Strategije protivminskog djelovanja 2005-2009. kao i pripremi izrada novog strateškog dokumenta za period 2009-2019. godine. Obzirom da nisu ispunjeni zacrtani ciljevi strategije u zadatom vremenskom okviru, u januaru 2019.godine je usvojena Strategija protivminskog djelovanja za period 2019-2025.godina, koja će predstavljati stručnu podlogu za podnošenje aplikacije za produženje roka za uklanjanje mina.

U skladu sa rezultatima evaluacije izvršenja važećih strateških i operativnih ciljeva, operativnog, finansijskog i plana resursa, kao i analizom statistike žrtava mina i opće procjene problema mina, može se zaključiti da je opća opasnost znatno umanjena, ali i da je potrebno još mnogo rada i vremena kako bi se proces uspješno okončao. Prva urgentna faza deminiranja urađena je, i pored svih okolnosti i prepreka, naročito očitovanih u nedostatku finansijskih sredstava. Prepoznata je potreba da se u narednom ciklusu od 6 godina (2019-2025) planira protivminsko djelovanje u skladu sa prioritetima i potrebama zemlje, kao i raspoloživim znanjima i tehnikama, što je sadržano u prijedlogu Strateškog plana za period 2019-2025.

Upozoravanje na mine i opasnost od mina

Upozoravanje na mine je jedna od komponenti protivminskog djelovanja sa osnovnim ciljem da kroz edukaciju, informisanje putem medija ili direktnim kontaktom sa rizičnim ciljnim grupama podigne svijest o opasnosti od mina, smanji mogućnost novih nesreća i ukaže na dugoročnost opasnosti od mina i eksplozivna sredstva zaostala iz rata (ESZR). Dugoročno smanjenje rizika od mina može se efikasno i provjereno postići samo stalnim provođenjem akcija upozoravanja na mine i ESZR. Upozoravanje na mine/ESZR obuhvata javno informiranje, edukaciju stanovništva i povezivanje sa ugroženom zajednicom.

U periodu od 1992. pa do danas, a prema informacionom sistemu BHMACH-a, koji objedinjuje podatke o žrtvama mina, žrtava kasetne municije i žrtvama ESZR-a, u Bosni i Hercegovini je stradalo više od 8.400 osoba. U periodu od 1992. godine pa do kraja 1996. godine evidentirano je stradanje 6.346 osoba, dok je u poslijeratnom periodu od 1996.godine do danas stradalo 1.759 osoba, od čega 615 smrtno, 788 osoba je povrijeđeno, dok za 356 nastradalih osoba nije poznat ishod stradanja.

Najčešći razlozi stradanja odraslih su nepoštivanje minskih oznaka i ulazak u sumnjiva područja zbog ekonomskih razloga tipa sječa šume, berba šumskih plodova, sakupljanje sekundarnih sirovina.

Od 1996 godine do danas prilikom obavljanja poslova deminiranja stradalo je ukupno 120 deminera, od čega i 2 zaposlenika Centra za uklanjanje mina u BiH. Od ovog broja 32 deminera je lakše povrijeđeno, 37 su zadobili teže povrede dok je 51 deminera smrtno stradalo.

Pomoć žrtvama mina

Pomoć žrtvama mina predstavlja sveobuhvatan proces koji uključuje medicinsku, psihološku, društvenu i ekonomsku komponentu u cilju potpune socio-ekonomske reintegracije žrtava mina u društvu.

Normativna regulativa u oblasti deminiranja i prikupljanja i uništavanja NUS-a

Iako je aktivnost deminiranja i prikupljanja NUS-a vrlo kompleksna, normativno regulisanje ovih oblasti je prilično kasnilo. Tako je tek 2002.g. donesen Zakon o deminiranju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 5/02) kojim je uspostavljena centralna struktura BHMAC-a na državnom nivou pri Ministarstvu civilnih poslova.

Naredne 2003.g. donesen je i Zakon o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10). Članom 48. ovog Zakona propisano je da je zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava jedna od 15 mjera zaštite i spašavanja.

Članom 86. Zakona precizirano je na šta se odnosi gore navedena odredba:

1. Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava (u daljnjem tekstu: NUS-a) je mjera koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, označavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, istovaru privremenom skladištenju, deaktiviranju i uništavanju NUS-a, na svim područjima na kojima se nalaze sredstva.

2. Poslove koji se odnose na problematiku uklanjanja mina i NUS-a, vrše jedinice civilne zaštite za uklanjanje mina i NUS-a (u daljnjem tekstu: timovi za deminiranje) na način regulisan Zakonom o deminiranju, Standardom za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini i Standardnim operativnim procedurama uklanjanja i uništavanja NUS-a, koje donosi direktor Federalne uprave CZ.

Članom 199. stav 2. Zakona propisano je slijedeće:

„Za vršenje koordinacije poslova u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a u kantonima i općinama nadležni su organi uprave za civilnu zaštitu i općinske službe civilne zaštite“.

II - MINSKA SITUACIJA NA PODRUČJU GRADA GRADAČAC I OSTVARENI REZULTATI DEMINIRANJA NA PODRUČJU GRADA U PERIODU OD 1997-2019.g.

Zbog intenzivnih ratnih dejstava i dužine linije odbrane od cca 75 km 1992.g., do 45 km 1995.g. preko 75% naše općine bilo je pod direktnim uticajem mina i NUS-a .

Prema prvim procjenama 1996.g. očekivana rizična površina (sumnjiva površina) od mina iznosila je oko 35,5 km².

Prema Elaboratu sistematskog izvidjanja Federalnog MAC-a radjenog 2001.g. procjena rizične površine na području grada prikazana je u slijedećoj tabeli:

Rizične površine i površine bez vidljivog rizika na području grada Gradačac 2001.g.

Ukupna površina grada u m ²	Ukupna očekivana rizična površina m ²	Procenat rizične površine u odnosu na površinu grada u m ²	Očekivana rizična površina po kategorijama m ²			Procenat očekivane rizične površine po kategorijama (%)			Očekivana površina bez vidljivog rizika	
			I kategorija	II kategorija	III kategorija	I kategorija	II kategorija	III kategorija	m ²	%
226.200.000	16.702.220	7,38 %	1.530.940 m²	10.728.20 m²	4.443.080 m²	9,17	64,23	26,60	209.497.780	92,62

Kroz razne vidove protivminskih akcija i značajnim aktivnostima Službe civilne zaštite i drugih Gradskih organa, navedena rizična površina je značajno redukovana, pa procjenu rizične površine na području našeg grada sa 16.11.2018.g. možemo vidjeti u slijedećoj tabeli:

Rizične površine i površine bez vidljivog rizika na području grada Gradačac na dan 16.11.2018.g.

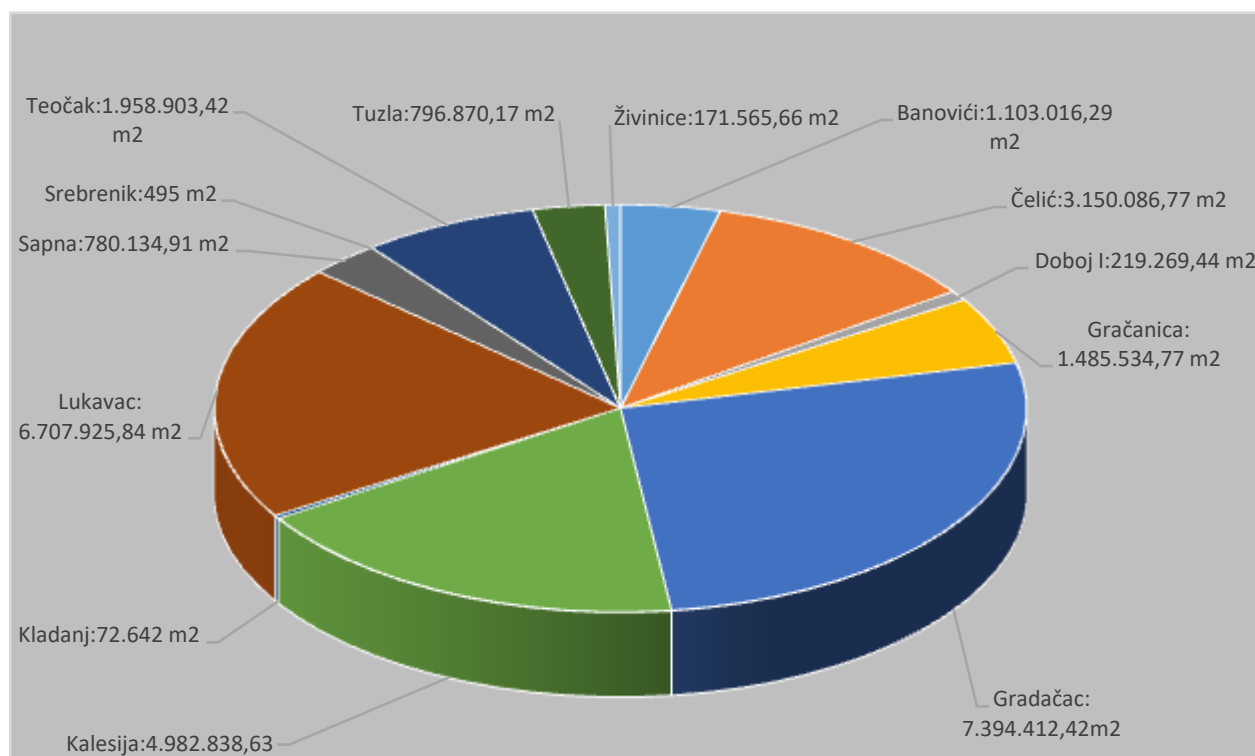
Ukupna površina općine m ²	Ukupna očekivana rizična površina m ²	Procenat rizične površine u odnosu na površinu općine m ²	Očekivana rizična površina po kategorijama m ²			Procenat očekivane rizične površine po kategorijama (%)			Očekivana površina bez vidljivog rizika	
			I kategorija	II kategorija	III kategorija	I kategorija	II kategorija	III kategorija	m ²	%
226.200.000,00	3.444.423,00	1,52 %	1.997.900,00 m²	1.027.280,00 m²	439.243,00 m²	58,00 %	29,82 %	12,18 %	222.757.577,00	98,48 %

Izvor podataka: Centar za uklanjanje mina u BiH – baza podataka BHMACH

Tokom 2019.godine BH MAC je je sprovodio aktivnosti na novoj „Općoj procjeni miniranosti u BiH“, a konačne rezultate ove aktivnosti treba očekivati početkom 2020.godine.

Prema podacima Službe civilne zaštite Grada Gradačac, koja koordinira poslove deminiranja na našoj općini a koji se temelje isključivo na izdatim certifikatima o deminiranoj površini, koji su dostavljeni od strane BHMACH-a, nakon okončanog deminiranja i primljenih radova, od početka izvođenja humanitarnog deminiranja, deminirana površina teritorije našeg grada, zaključno sa 31.12.2019.g., iznosi **7.394.412,61 m²**.

Koliko je intenzivno deminiranje bilo na području grada u periodu 1997. - 2019.g., sa ciljem smanjenja rizičnih površina, možemo vidjeti kroz uporedne podatke o deminiranju na teritoriji gradova/općina TK na slijedećem grafikonu:

Grafikon broj 1.- Pregled deminiranih površina po općinama na području TK (Ukupno: 1997.- 2019. godina – **27.823.695,32 m²**)

U narednoj tabeli prikazani su rezultati deminiranja na području grada u periodu 1997-2019.g. po godinama:

<p style="text-align: center;">P R E G L E D OČIŠĆENIH POVRŠINA OD MINA NA PODRUČJU GRADA G R A D A Č A C U PERIODU OD 1997. – 2019. GODINE</p>						
R/B	GODINA IZVOĐENJA RADOVA	UKUPNO OČIŠĆENO	OČIŠĆENA POVRŠINA			
			DEM	TI	Land Release	Kasetna municija
1	1997.	30.000	30.000	0		
2	1998.	69.275	69.275	0		
3	1999.	41.648	41.648	0		
4	2000.	295.809	295.809	0		
5	2001.	160.799	160.799	0		
6	2002.	142.032	102.891	39.141		
7	2003.	179.335	179.335	0		
8	2004.	248.074	162.943	85.131		
9	2005.	439.750	195.101	244.649		
10	2006.	194.415,56	73.361,56	121.054		
11	2007.	388.632	0	388.632		
12	2008.	97.562,56	0	97.562,56		
13	2009.	317.711,56	28.892	288.819,56		
14	2010.	529.661,2	127.267,2	402.394		
15	2011.	641.644	106.420	535.224		
16	2012.	672.530	92.779	579.751		
17	2013.	544.048,83	21.176,66	522.872,17		
18	2014.	395.308	18.773	376.535		
19	2015.	137.310,37	92.893,37	44.417,00		
20	2016.	160.949,20	1107,74	159841,46		
21	2017.	1.338.700	0	100.728,00	1.170.082	67.890
22	2018	209.680	0	116,456	0	93.224
23	2019	168.031,33	16.523,00	151.508,33	0	0
SVEGA:		7.394.412,61	1.816.994,53	4.246.222,08	1.170.082	161.114

Ovdje treba istaći da je, od ukupno deminirane površine grada u iznosu od 7.394.412,61 m², 4.092.384,88 m² odnosno 55,34 % deminirano od strane Deminerskog bataljona Oružanih snaga BiH.

III - DEMINIRANJE U 2019. GODINI NA PROSTORU GRADA GRADAČAC

Deminiranje u 2019.godini na prostoru našeg grada vršeno je putem standardnih metoda deminiranja.

Polazna osnova za realizaciju zadataka iz oblasti deminiranja bila je Lista prioriteta deminiranja koju je sačinila Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla na osnovu gradskih/općinskih planova za deminiranje sa utvrđenim prioritetima i uz tijesnu saradnju sa RU BHMACH u Tuzli.

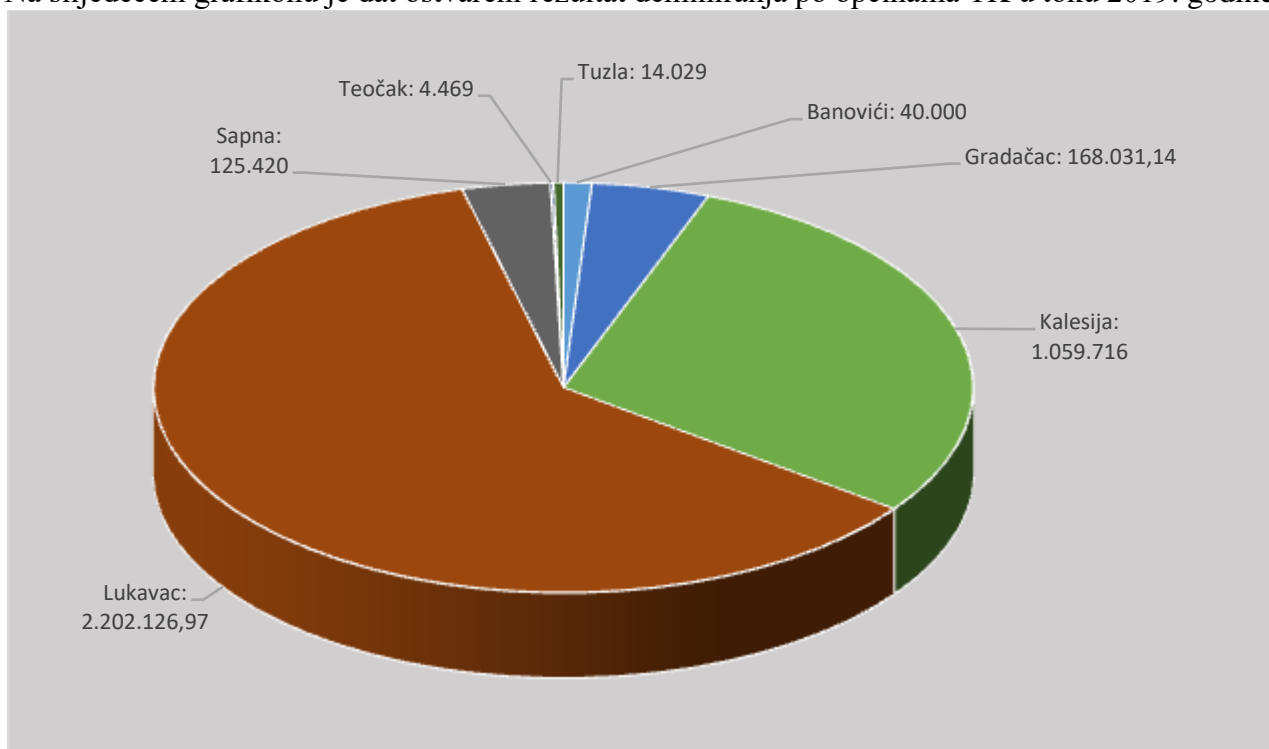
Saglasnost na ovu Listu dala je Vlada Tuzlanskog kantona.

Tokom deminerske sezone 2019.g. na prostoru našeg grada okončana su 4 projekta deminiranja od kojih 3 projekta tehničkog izviđanja i 1 projekat čišćenja.

U sljedećoj tabeli je dat pregled završenih projekata na području naše općine:

R/b	Lokacija - naziv projekta	Općina	PM akcija	Izvođač	Ukupno završeno (m ²)
1.	Novalići/Gradačac	Gradačac	TI	OSBiH	34.880,00
2	Ledenice Donje - Bjeljevina 2	Gradačac	TI	OSBiH	103.748,33
3.	Novalići-Uvale	Gradačac	TI	OSBiH	12.880,00
4	Vučkovci	Gradačac	Čišćenje	OSBiH	16.522,50
UKUPNO					168.031,33

Na sljedećem grafikonu je dat ostvareni rezultat deminiranja po općinama TK u toku 2019. godine:

Grafikon broj 2- Pregled deminiranih površina po općinama TK u 2019. godini, izvor KUCZ Tuzla (Ukupno deminirano u 2019.g.: 3.613.792,11 m²)

IV – OBILJEŽAVANJE SUMNJIVIH POVRŠINA

Pored trajnog i polutrajnog obilježavanja sumnjivih površina u sklopu projekata koji su bili predmet izvođenja deminerskih radova, tokom 2019. godine nije bilo realizacije projekata koji su za cilj imali postavljanje trajnih znakova i upozoravajućih bilborda obzirom da je u periodu 2009-2011.g. izvršeno postavljanje istih na 13 lokacija (Ledenice Donje, Novalići, Rajska, Jasenica, Zelinja Srednja, Međida Gornja, Avramovina i Porebrice).

Kao i ranijih godina, redovno se vrši hitno obilježavanje rizičnih površina koje izvode predstavnici RU BHMACH-a. Međutim nerijetko se, od strane pojedinaca, vrši neovlašteno skidanje tih znakova što predstavlja značajan problem i ugrožava živote stanovnika.

V – PRIKUPLJANJE I UNIŠTAVANJE NEEKSPLODIRANIH UBOJNIH SREDSTAVA

Realizacija zadataka na uklanjanju NUS-a obavljena je na osnovu prijave građana Službi civilne zaštite Grada Gradačac i PU Gradačac.

Tokom 2019. godine Služba CZ zaprimila je ukupno 28 prijava NUS-a od strane građana i PU Gradačac. U saradnji sa „A” TUN timom FUCZ, kao jedine organizirane snage osposobljene i opremljene za izvođenje poslova preuzimanja, prevoženja, privremenog skladištenja i uništavanja NUS-a, uništeno je odn. neutralisano 1029 komada NUS-a prikupljenih po gore navedenim dojavama..

U slijedećoj tabeli dat je pregled prikupljenih i uništenih količina MES-a i NUS-a u periodu 1996.-2019.g :

PREGLED prikupljenih i uništenih MES-a i NUS-a u periodu 1996-2019.g. po godinama

R/B	GODINA PRIKUPLJANJA	BROJ DOJAVA	VRSTA MES-a i NUS-a											
			Municija manjeg kalibra do 12,7 mm	Municija većeg kalibra do 40 mm	Ručne bombe	Mine za MB	Projektili – razni do 155 mm	Pješadijske mine	Tenkovske mine	Tromblonske mine	Rakete: Osa, Zolja, Munja, mine za RB, maljutke, PG	Avio bombe	Upaljači – razni	Eksploziv (kg).
1	1996.	2788	4500	573	329	284	498	253	22	711	164	12	80	500
2	1997.	578	236	4	50	29	30	84	11	77	34	3	197	43,6
3	1998.	121	367	1	46	9	6	5	1	35	21	0	2	0
4	1999.	425	6060	40	314	1	46	64	15	50	7	0	0	0
5	2000.	76	183	5	109	8	20	10	4	48	26	2	84	9
6	2001.	49	153	2	22	14	4	7	0	41	16	1	0	0
7	2002.	78	443	4	29	19	11	47	7	30	19	1	0	0
8	2003.	56	2548	1	39	18	5	28	1	45	5	1	1	0
9	2004.	46	0	1	7	9	4	6	5	15	7	0	0	0
10	2005.	28	0	0	2	10	8	1	5	10	6	1	0	0
11	2006.	59	12	2	13	19	13	4	2	15	8	0	0	0
12	2007.	76	304	8	36	6	9	5	4	16	9	0	8	0,6
13	2008.	121	1250	5	88	16	12	9	0	26	25	1	28	0,5
14	2009.	103	1077	6	65	8	6	5	3	35	5	0	13	0
15	2010.	93	1090	10	78	12	7	1	8	24	6	1	4	1,8
16	2011.	83	1919	9	72	11	5	1	7	56	5	0	2	0,6
17	2012.	62	622	25	36	6	1	2	5	14	5	0	0	0,2
18	2013.	62	672	2	45	5	4	8	1	9	11	1	108	17,1
19	2014.	89	1620	8	52	14	6	10	1	18	8	1	9	1,4
20	2015.	55	572	5	58	7	7	5	0	14	6	1	0	0
21	2016.	37	320	0	17	7	3	2	0	10	4	0	0	0
22	2017	17	59	1	7	3	1	0	0	3	1	0	0	0
23	2018	32	174	1	12	7	2	1	0	19	1	0	0	0
24	2019	28	995	0	17	4	1	1	0	7	4	0	0	0
UKUPNO:		5.162	25.176	713	1.543	526	709	559	102	1.328	403	26	536	574,8

Ovdje moramo istaći problem skladištenja MES-a i NUS-a koji trenutno odlažemo u podrumskim prostorijama PU Gradačac, koje ne ispunjavaju potrebne propisane uslove. Takodje značajan problem predstavlja i neadekvatna lokacija za uništavanje prikupljenih minsko-eksplozivnih sredstava.

VI – STRADANJE OSOBA OD MINA, MINSKOEKSPLOZIVNIH SREDSTAVA I NUS-a

Prema zvaničnim podacima BHMACH-a, u periodu od 1996. do kraja 2019. godine, u BiH je od mina stradalo 1.759 stanovnika od čega 615 smrtno. Prilikom deminiranja stradao je 121 deminer od čega 51 smrtno.

Prema podacima Službe civilne zaštite na teritoriji grada, kao na teritoriji RS, stradala su ukupno 53 stanovnika našeg grada, od kojih 20 smrtno a 33 je teže ili lakše ranjeno.

U 2019.g. nije registrovan nijedan minoincident odn. stradanje od mina na našoj općini.

U narednoj tabeli dat je pregled stradanja od mina i NUS-a na teritoriji grada u periodu 1996.-2019.g.:

PREGLED

poginulih i ranjenih od mina i NUS-a u periodu od 1996. - 2019. godine

R/B	GODINA STRADANJA	POGINULI	RANJENI
1	1996.	9	16
2	1997.	7	1
3	1998.	1	4
4	1999.	0	4
5	2000.	0	0
6	2001.	0	0
7	2002.	1*	1
8	2003.	1*	0
9	2004.	0	1
10	2005.	0	0
11	2006.	0	0
12	2007.	0	2
13	2008.	0	1
14	2009.	0	1
15	2010.	0	0
16	2011.	1*	2
17	2012.	0	0
18	2013.	0	0
19	2014.	0	0
20	2015.	0	0
21	2016.	0	0
22	2017.	0	0
23	2018.	0	0
24	2019	0	0
U K U P N O :		20	33

*Lica koja su sa područja grada Gradačac a poginula na teritoriji RS.

Kao što se može vidjeti iz tabele, u periodu 1996-1999.g. registrovan je najveći broj stradanja od mina i NUS-a (blizu 80%). U narednim godinama, zahvaljujući provedenim protivminskim akcijama (deminiranje, upozoravanje na mine i dr.), drastično je smanjeno stradanje od MES-a i NUS-a na teritoriji grada tako da u zadnjih 8 godina nije registrovano nijedno stradanje.

VII ZAKLJUČCI I PRIJEDLOG MJERA

Sumirajući rezultate deminiranja u 2019. godini možemo ovu godinu ocijeniti uspješnom, obzirom da su okončana 4 projekta deminiranja ukupne površine **168.031,33 m²**.

Grad Gradačac je u poslijeratnom periodu bio jedan od najugroženijih kako na TK tako i u FBiH, po veličini rizične površine i broju stradalih od mina i NUS-a u tom periodu. Zahvaljujući izuzetno intenzivnom deminiranju odn. reduciranju rizične površine, kroz određene vidove protivminskih aktivnosti, moramo istaći da se naš grad više ne nalazi u vrhu po veličini sumnjive površine u TK.

Iako su postignuti značajni rezultati moramo uzeti u obzir i činjenicu da, ako uzmemo prosjek deminiranja u protekle 24. godine na teritoriji našeg grada i trenutnu rizičnu površinu po podacima BHMACH-a (3.444.423,00 m²), poslove deminiranja mogli bismo okončati u narednih 20- tak godina što je objektivno izuzetno dug vremenski period.

Značajnu novost i eventualno brže rješavanje deminiranja donosi primjena novih tehnika deminiranja kao što je "LAND RELEASE" (oslobađanje zemljišta) koja može dovesti do značajnog skraćivanja rokova deminiranja.

Trenutno na tržištu poslovi deminiranja se kreću oko 1 €/m² za deminiranje tehnikom tehničkog izviđanja odnosno oko 2 €/m² za deminiranje čišćenjem, što znači da bi za deminiranje 3.444.423,00 m² rizične površine na našoj općini, sa prosječnom cijenom deminiranja od 1,5 €/m², bilo potrebno oko 10 miliona konvertibilnih maraka.

Podatak da je tokom godine na osnovu prijave građana prikupljeno i uništeno 1029 komada minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojitih sredstava (što je značajno više u odnosu na prošlu godinu) takodje ukazuje na opasnost po život građana ne samo od mina nego i navedenih sredstava.

Da bi se ubrzao proces deminiranja i kvalitetno riješila problematika prikupljanja MES-a i NUS-a na području naše općine predlažemo slijedeće mjere:

1. Planirati i osigurati potrebna finansijska sredstva za realizaciju planiranih poslova deminiranja pogotovo sufinansiranog deminiranja, iz Budžeta općine po mogućnosti sa višim nivoima vlasti, i angažovati se na obezbjedjenju donatorskih i drugih izvora finansiranja (putem partnerskih gradova iz Evrope kao i putem ambasada stranih država koje se nalaze u BiH).
2. Sagledati mogućnosti za obezbjedjenje adekvatnog prostora za odlaganje minsko-eksplozivnih sredstava kao i poligona za uništavanje MES-a i NUS-a.

Obradjivač:

Služba civilne zaštite
Grada Gradačac